

Αρθραλγίες, αρθρίτιδα, μυαλγίες

Μαρία Τεκτονίδου

Καθηγήτρια Παθολογίας-Ρευματολογίας
Υπεύθυνη Ρευματολογικής Μονάδας
Α' Προπαιδευτική Παθολογική Κλινική
ΓΝΑ Λαϊκό, Ιατρική Σχολή, ΕΚΠΑ

- Ορισμοί
- Ανατομία
- Ιστορικό - Κλινική Εξέταση
- Εργαστηριακή Διερεύνηση
- Δ/Δ

ΙΑΤΡΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΕΚΠΑ

Ορισμοί...

- Αρθραλγία:

Υποκειμενική αίσθηση άλγους στην άρθρωση!

- Αρθρίτιδα:

Φλεγμονή στην άρθρωση! -τοπικά σημεία φλεγμονής!

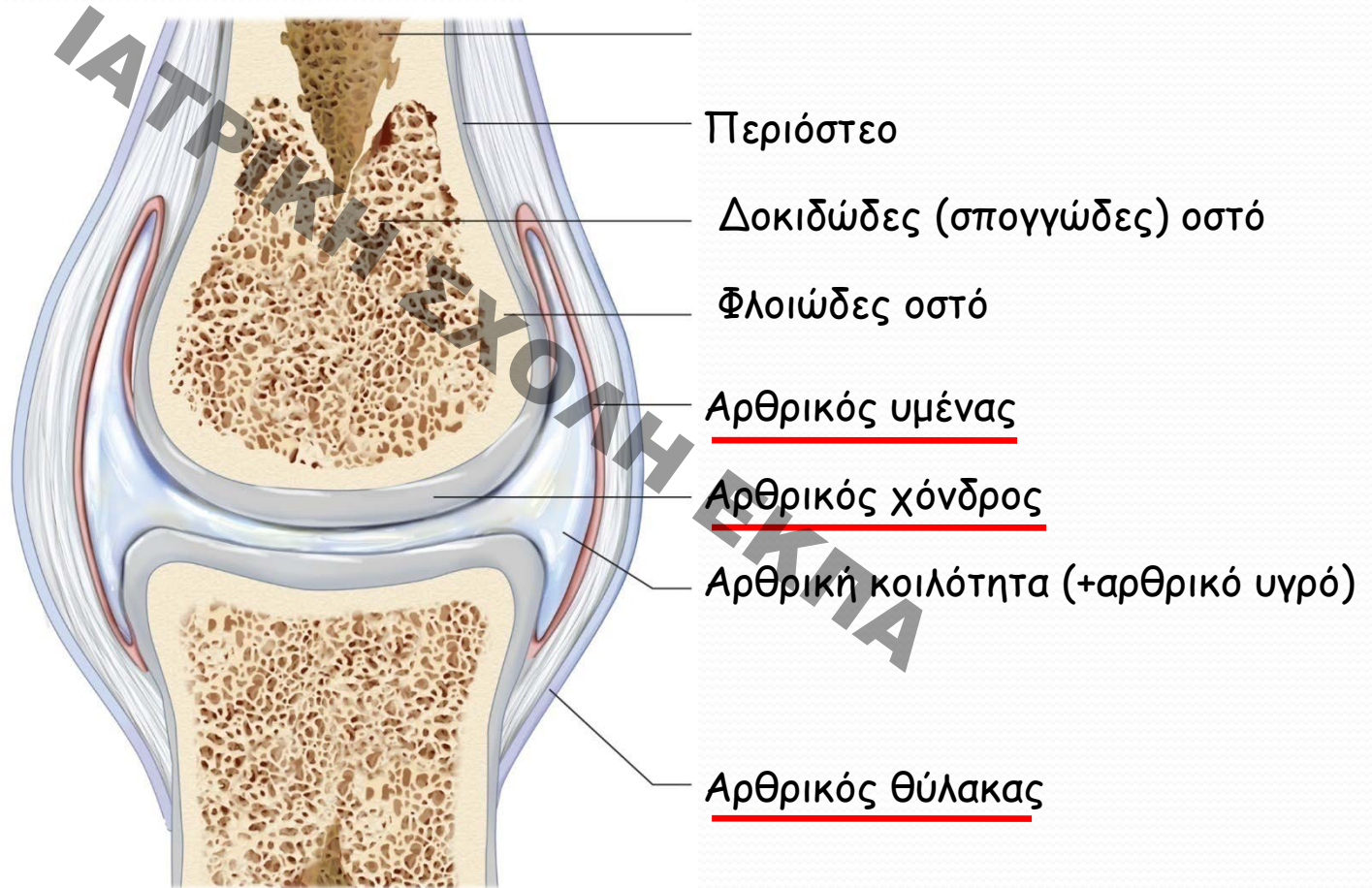
(*Υμενίτιδα*)

Μονοαρθρίτιδα

Ολιγοαρθρίτιδα (2-4 αρθρώσεις)

Πολυαρθρίτιδα (5 ή περισσότερες
αρθρώσεις)

Χρήσιμες ανατομικές γνώσεις

Πιθανή εστία άλγους οι παρακείμενες δομές:

- 1) Μύες (θλάση)
- 2) Τένοντες (τενοντίτιδα, περιαρθρίτιδα)
- 3) Σύνδεσμοι (κακώσεις)
- 4) Αγγεία (π.χ. θρόμβωση)
- 5) Νεύρα (π.χ. περιφερική νευροπάθεια)
- 6) Κύστη Baker
- 7) ΑΝΤΑΝΑΚΛΑΣΗ άλγους από άλλη περιοχή
- 8) ΓΕΝΙΚΕΥΜΕΝΕΣ νόσοι (π.χ. λοίμωξη)

ΙΣΤΟΡΙΚΟ

- Άλγος
- ✓ Έναρξη (οξεία ή υποξεία; πόσο καιρό;)
- ✓ Αριθμός προσβεβλημένων αρθρώσεων
- ✓ Συμμετρική προσβολή όχι;
- ✓ Μέγεθος αρθρώσεων (μικρές π.χ. ΠΧΚ/μεγάλες π.χ, γόνατα)

- ✓ Ένταση; (πόσο επηρεάζει την καθημερινότητα;)
- ✓ Χειρότερα πρωί/βράδυ;
- ✓ Δυσκαμψία; Πρωινή/βραδινή;

SOS! Φλεγμονώδης ή μη φλεγμονώδης αρθρική προσβολή;

Φλεγμονώδης (π.χ. ΡΑ σπονδυλαρθρίτιδες)

1. Πρωινή δυσκαμψία, **υφίεται** με κίνηση
2. Άλγος ΚΑΙ στην παθητική κίνηση
3. Σημεία φλεγμονής (οίδημα, ερυθρότητα, θερμότητα)

Μη φλεγμονώδης (π.χ. εκφυλιστική ΟΑ)

1. Βραδινή δυσκαμψία, **επιδεινώνεται** με καταπόνηση
2. Άλγος μόνο στην ενεργητική κίνηση
3. Ήπια διόγκωση

• Συνοδά συμπτώματα:

- ✓ Καταβολή; (↑ φλεγμονή)
- ✓ Ερυθρότητα/καύσος/άλγος/ξηρότητα οφθαλμών
- ✓ Άφθες(έλκη)/ξηροστομία
- ✓ Δυσκαταποσία; Δυσφαγία

- ✓ Φωτοευαισθησία;
- ✓ Εξανθήματα;
- ✓ Αλλοιώσεις ονύχων;
- ✓ Τριχόπτωση, αλωπεκία;
- ✓ Έντονη ωχρότητα(±άλγος) δακτύλων στο κρύο;
- ✓ Αιμωδίες άκρων χειρών/ποδών;

- ✓ Δύσπνοια; Επίμονος βήχας; Εύκολη κόπωση; Αίσθημα παλμών;
- ✓ Κοιλιακό άλγος; Διάρροιες;
- ✓ Αιματουρία;
- ✓ Έλκη γεννητικών οργάνων

ΠΑΡΑΡΤΗΡΙΑΚΗ ΣΧΟΛΗ ΕΚΠΑ

• Δημογραφικά στοιχεία-Ατομικό ιστορικό

- ✓ Ηλικία, φύλο, καταγωγή, τόπος διαμονής
- ✓ Ύψος/ΣΒ, ΒΜΙ, απώλεια ΣΒ; (↑ φλεγμονή!)
- ✓ Επάγγελμα - καθημερινές ασχολίες
- ✓ Συνήθειες, έξεις (κάπνισμα, αλκοόλ)
- ✓ Συνοδά νοσήματα
(ιδιαίτερα θυρεοειδοπάθειες, ΣΔ 1, υπερουριχαιμία, ΙΦΝΕ, ψωρίαση, λεύκη, οστεοπόρωση, ΑΗ-ΡCC-ΡSC)

✓ Αριθμός κυήσεων/αποβολών

✓ Φάρμακα

- Πρόσφατη λοίμωξη;
(αναπνευστικού-ΓΕΣ-ουροποιογεννητικού)
- Ιστορικό τραυματισμών

• Οικογενειακό ιστορικό

ΔΕΝ ΞΕΧΝΑΜΕ

- ✓ Χαρακτήρες άλγους
(SOS φλεγμονώδης ή μη φλεγμονώδης)
- ✓ Συνοδά συμπτώματα
(κορυφή → νύχια)
- ✓ Ατομικό & οικογενειακό ιστορικό

SOS!

ΙΑΤΡΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΕΚΠΑ

Η αρθρίτιδα μπορεί να είναι
η ΠΡΩΤΗ κλινική εκδήλωση
διαφόρων νοσημάτων!

Διαφορική Διάγνωση

Φλεγμονώδεις αρθρίτιδες

-ΚΡΥΣΤΑΛΛΟΓΕΝΗΣ

-ΛΟΙΜΩΔΗΣ

(βακτηριακή-γονοκοκκική, μηνιγγιτιδοκοκκική, ιογενής-**parvoB19**, ερυθρά, **HIV**, **HCV**, **HBV**...)

-Μεταλοιμώδης-Αντιδραστική (λοίμωξη ουροποιητικού, ΓΕΣ, ρευματικός πυρετός)

-ΣΥΣΤΗΜΑΤΙΚΑ ΑΥΤΟΑΝΟΣΑ & ΑΥΤΟΦΛΕΓΜΟΝΩΔΗ

-Ρευματοειδής Αρθρίτιδα

-Οροαρνητικές σπονδυλαρθροπάθειες (αγκυλοποιητική, ψωριασική, IΦNE)

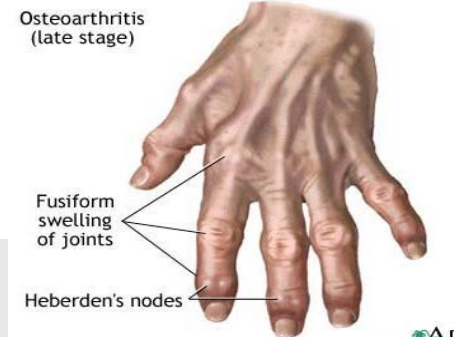
-ΣΕΛ, Αγγειίτιδες, Συστ.Σκληρόδερμα, πολυμυοσίτιδα/δερματομυοσίτιδα, Νόσος Still, N. Behcet

-Οικογενής μεσογειακός πυρετός, v. Whipple

-ΚΑΚΟΗΘΗ ΝΕΟΛΑΣΜΑΤΑ

Μη φλεγμονώδεις αρθρίτιδες

-Οστεοαρθρίτιδα

-Ενδοκρινικά (ΣΔ, μεγαλακρία, θυρεοειδοπάθειες)

-Αιματολογικά νοσήματα (αμυλοείδωση, λευχαιμία, αιμορροφιλία, δρεπανοκυτταρική αναιμία)

-Αιμοχρωμάτωση

-Υπερτροφική πνευμονική

Δ/Δ με βάση τον αριθμό των προσβεβλημένων αρθρώσεων

ΚΛΙΝΙΚΗ ΕΞΕΤΑΣΗ

→ "Από την κορυφή ως τα νύχια..."

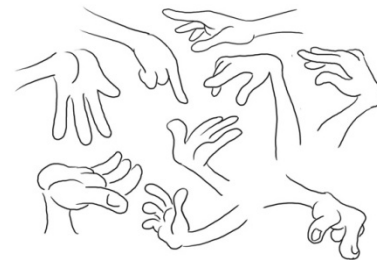
→ Κατά όργανα-συστήματα

→ Συγκριτικά
(πρώτα η "υγιής" πλευρά)

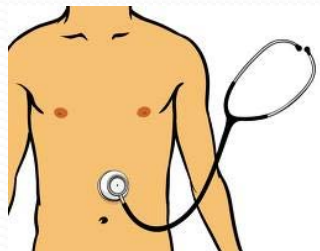
ΚΕΦΑΛΗ &
ΤΡΑΧΗΛΟΣ

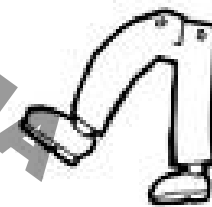
ΑΝΩ ΑΚΡΑ

ΚΟΡΜΟΣ

ΚΑΤΩ ΑΚΡΑ

ΣΣ & ΙΕΡΟΛΑΓΟΝΙΕΣ

colorbox

ΚΕΦΑΛΗ & ΤΡΑΧΗΛΟΣ

- **Επισκόπηση** δέρματος
(εξανθήματα/αλωπεκία/οζίδια/τόφοι)

SOS! Τριχωτό κεφαλής, ώτα/οπισθοωτιαία

ΣΕΛ, εξάνθημα πεταλούδας

Δερματομυοσίτιδα, εξάνθημα ηλιοτροπίου

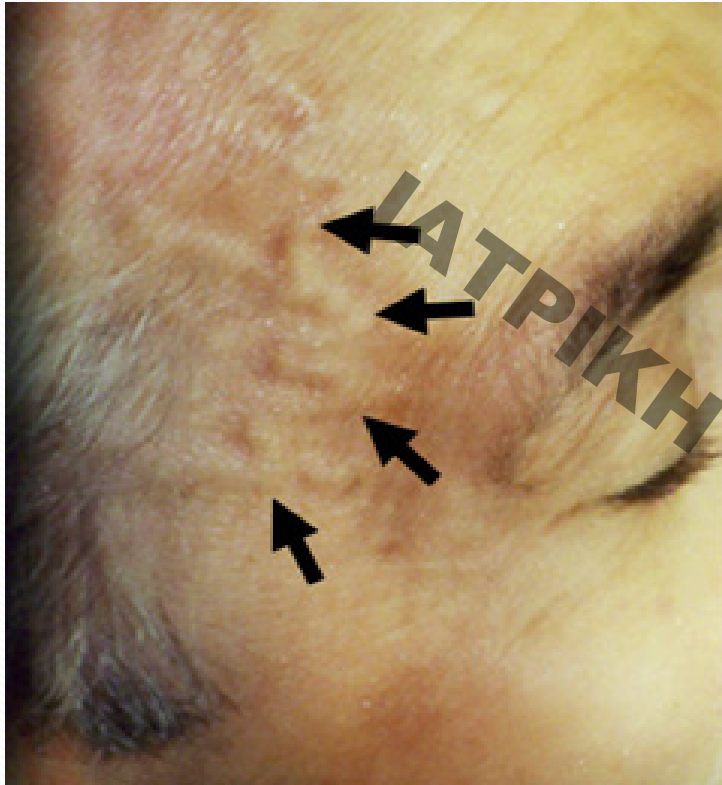
Ψωριασικό εξάνθημα

Αλωπεκία

τόφοι

- Ψηλάφηση κροταφικών αρτηριών άμφω

• **Επισκόπηση** οφθαλμών

- **Επισκόπηση** ρινικών κοιλοτήτων για έλκη

- **Επισκόπηση** στοματικής κοιλότητας
για άφθες, έλκη ή ξηρότητα

ΙΑΤΡΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΕΚΠΑ

- Ψηλάφηση κροταφογοναθικών
- Εκτίμηση Εγκ. συζυγιών
- Ψηλάφηση **λεμφαδένων**
(τράχηλος, υπερκλείδιες+μασχαλιαίες χώρες)
- Εύρος κίνησης **ΑΥΧΕΝΑ:**
 - α. κάμψη+έκταση
 - β. ΔΕ/ΑΡ στροφή
 - γ. ΔΕ/ΑΡ πλάγια κάμψη

ΑΝΩ ΑΚΡΑ

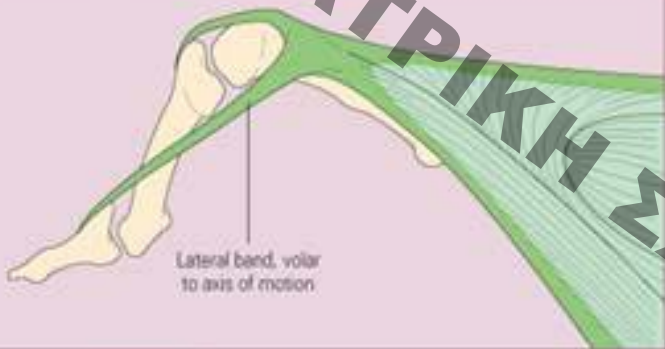
ΙΑΤΡΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΕΚΠΑ

- Επισκόπηση δέρματος
- Επισκόπηση, ψηλάφηση & εύρος κίνησης αρθρώσεων
(Σημεία φλεγμονής/όζοι/τόφοι)

BOUTONNIERE AND SWAN-NECK DEFORMITIES

Boutonniere deformity

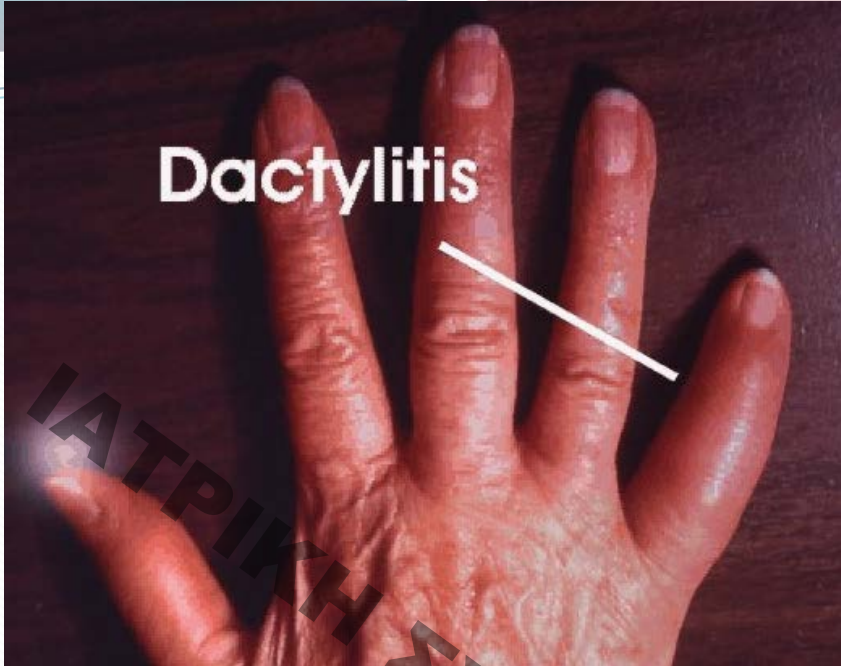

Swan-neck deformity

ΙΑΤΡΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΕΚΠΑ

Dactylitis

© 2005 American College of Rheumatology

© ACR

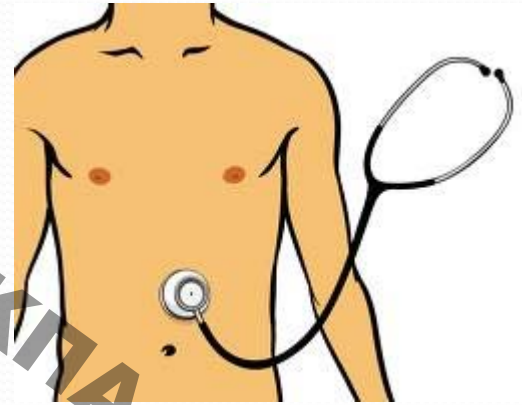

ΙΑΤΡΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΕΚΤΑ

- Ψηλάφηση κερκιδικών αρτηριών
- Μυική ισχύς
άνω άκρων, ωμικής ζώνης + τραπεζοειδών
- Αισθητικότητα
- Αντανακλαστικά
δικεφάλου-τρικεφάλου-βραχιονοκερκιδικού

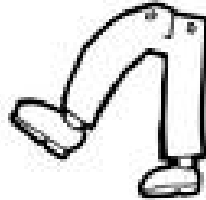
ΚΟΡΜΟΣ

- Αναπνευστικό
- Καρδιά
- Κοιλιά

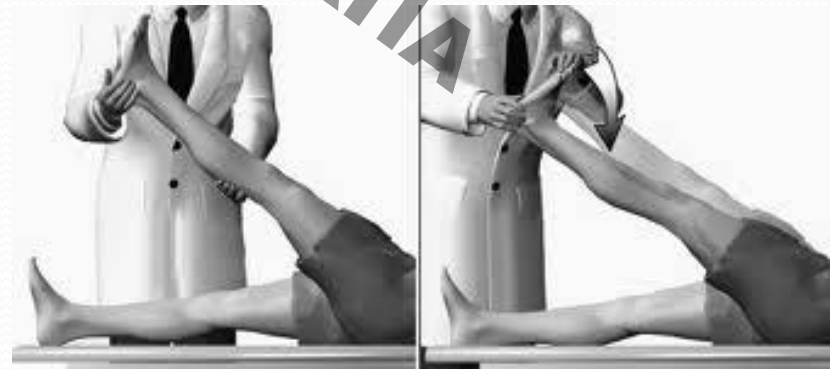
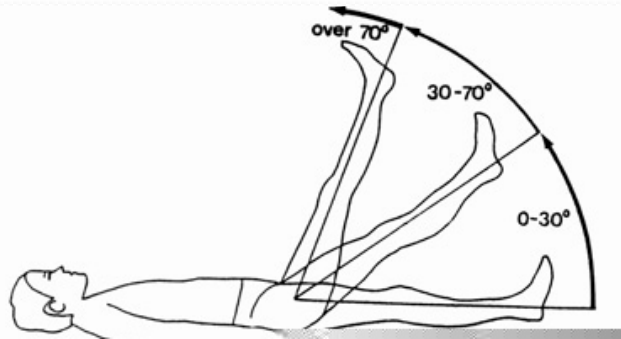
ΙΑΤΡΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΕΚΠΑ

ΚΑΤΩ ΑΚΡΑ

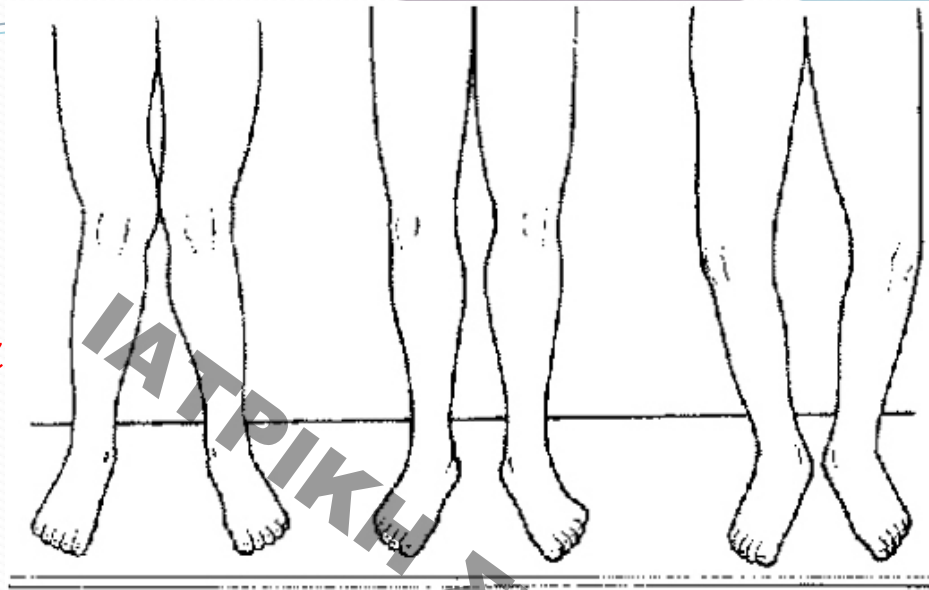

- Επισκόπηση δέρματος
(SOS! οζύδες ερύθημα; ψηλαφητή πορφύρα;)
- Επισκόπηση/ψηλάφηση, εύρος κίνησης
ισχίων, γονάτων, ΠΔΚ
Ραιβότητα/βλαισότητα γονάτων
- Μυική ισχύς
- Αισθητικότητα

- Αντανακλαστικά
(πελματιαίο, επιγονατίδας, αχίλλειο)
- Σ. Laseque

Ραιβότητα

Genu valgum

Normal

Genu varum

Βλαισότητα

ΣΣ & ΙΕΡΟΛΑΓΟΝΙΕΣ

1. Επισκόπηση (σκολίωση/κύφωση)
2. Πρόσθια κάμψη, ΔΕ+ΑΡ πλάγια κάμψη, ΔΕ+ΑΡ στροφή κορμού (με σταθερή την πύελο)
3. *Εν τω βάθει πίεση στην περιοχή των ιερολαγονίων!*

ΛΟΙΠΗ ΕΞΕΤΑΣΗ

- Επισκόπηση βάρδισης
(Ανταλγική; Μπορεί να βαδίσει στις πτέρνες ή στα δάκτυλα;)
- Ντύνεται με ευκολία;
- Μέτρηση ΑΠ και από τους 2 βραχίονες

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΙΚΑ

- Αρθρώσεις (εύρος κίνησης, σημεία φλεγμονής)
- Δέρμα (επισκόπηση)
- Μύες (μυική ισχύς, ατροφία;)
- Αγγεία (σφυγμός, φυσήματα)
- Νευρικό (κινητικότητα/αισθητικότητα, αντανακλαστικά)

SOS!
Σύγκριση των
2 ημιμορίων!

Εργαστηριακή διερεύνηση

Ⓢ Ανάλογα με τα κλινικά ευρήματα!

- ✓ Μη ειδικές - 1^{ης} γραμμής εξετάσεις
- ✓ Ειδικές - 2^{ης} γραμμής εξετάσεις

ΕΚΠΑ

1^η γραμμή ελέγχου...

• Γενική εξέταση αίματος

- ✓ Ορθόχρωμη ορθοκυτταρική αναιμία (χρονίας νόσου)
- ✓ Υπόχρωμη μικροκυτταρική αναιμία (αντιφλεγμονώδη)
 - ✓ Μεγαλοβλαστική αναιμία (*ΜΤΧ, ΑΖΑ*)
 - ✓ Αυτοάνοση αιμολυτική αναιμία (ΣΕΛ)
- ✓ Λευκοπενία/ λεμφοπενία (ΣΕΛ. *Sjogren, Felty*)
 - ✓ Λευκοκυττάρωση
 - ✓ Θρομβοκυττάρωση (ενεργός ΡΑ, αγγειίτιδες)
- ✓ Θρομβοπενία (ΣΕΛ, *Felty*, αντιφωσφολιπιδικό σ.)

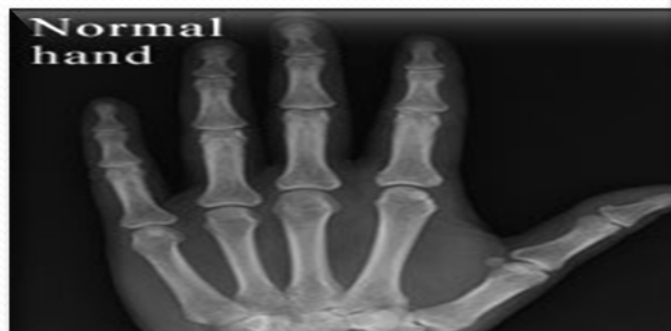
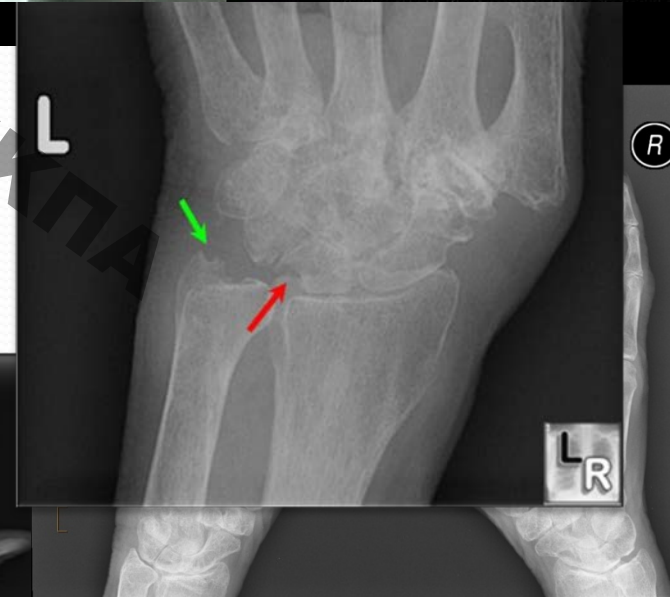
- Απεικονιστικός έλεγχος: Απλή ακτινογραφία, αξονική τομογραφία, MRI

- Ηλεκτρομυογράφημα/ Ηλεκτρονευρογράφημα

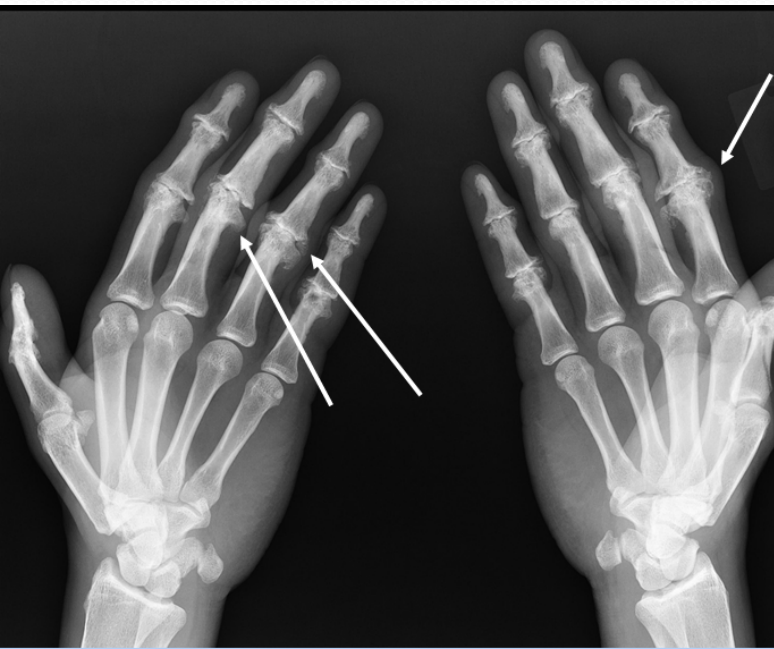
ΡΕΥΜΑΤΟΕΙΔΗΣ ΑΡΘΡΙΤΙΔΑ!!!

- 1) Περιαρθρική οστεοπόρωση
- 2) Συμμετρική στένωση μεσάρθριου διαστήματος !
- 3) Περιαρθρικό οίδημα-ατρακτοειδής όψη !
- 4) Οστικές διαβρώσεις !
- 5) Διάβρωση στυλοειδούς απόφυσης ωλένης !
- 6) Απώλεια ευθυγραμμίσεως οστών- ωλένια απόκλιση
- 7) Αγκύλωση

Εκφυλιστική (οστεο)αρθρίτιδα!!!

- Ασύμμετρη στένωση μεσάρθριου διαστήματος
 - Οστική σκλήρυνση
 - Οστεόφυτα
 - Οστικές κύστεις
- Ελεύθερα σωμάτια εντός της άρθρωσης

Ψωριασική αρθρίτιδα!!

Pencil in cap

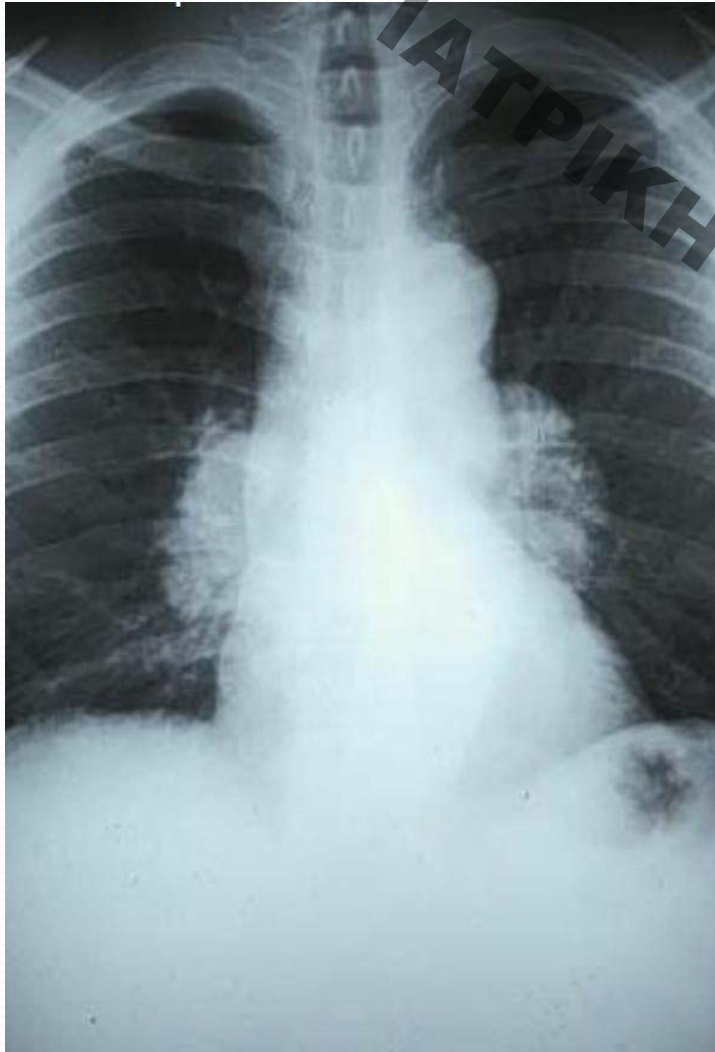
Ψευδοουρική αρθρίτιδα

χονδρασβέστωση

Ακτινογραφία Θώρακος

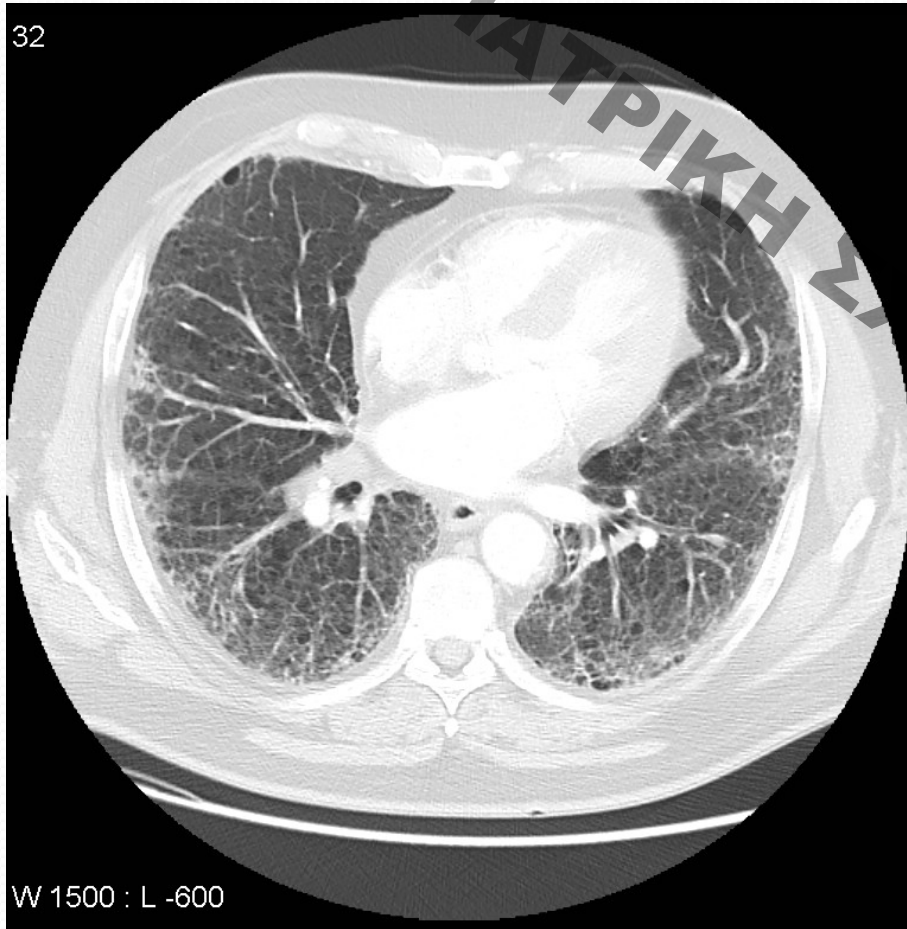
Σαρκοείδωση

«Τριάδα Lofgren»

Αξονική τομογραφία

Ρευματοειδής αρθρίτιδα

Ειδικός έλεγχος

	Μη φλεγμονώδες	Φλεγμονώδες	Σηπτικό	Αιμορραγικό
Χρώμα	Καθαρό/ κίτρινο	Κίτρινο/ λευκωπό	Κίτρινο/ λευκωπό	ερυθρό
Διαύγεια	διαυγές	Ημιδιαυγές/ θολερό	θολερό	θολερό
WBC	<2000/mm ³	2000- 100000/mm ³	>100000/ mm ³	
Τύπος WBC	<25% ΠΜΠ	>50% ΠΜΠ	>95% ΠΜΠ	
καλλιέργεια	αρνητική	αρνητική	θετική	ποικίλλουσα

Μυαλγίες

- Πολύ συχνό σύμπτωμα
- Μυαλγία = μυϊκό άλγος
Μυοπάθεια = πάθηση των μυών που προκαλεί μυϊκή αδυναμία
Μυοσίτιδα = Μυϊκή Φλεγμονή
Ραβδομύλυση = Μυϊκή νέκρωση
- Εντοπισμένη ή διάχυτη;

Διάχυτη μυαλγία - Αίτια (1)

- **Λοιμώξεις** (κυρίως ιογενείς)
- **Ενδοκρινικές παθήσεις**
(υποθυρεοειδισμός, ανεπάρκεια επινεφριδίων κ.α.)
- **Μεταβολικές μυοπάθειες**
(μιτοχονδριακές μυοπάθειες κ.α.)
- **Ρευματικές παθήσεις**
(Ρευματική πολυμυαλγία, φλεγμονώδεις μυοσίτιδες
(πολυμυοσίτιδα, δερματομυοσίτιδα)

Διάχυτη μυαλγία - Αίτια (2)

- Φάρμακα (στατίνες, απόσυρση από κορτικοστεροειδή ή αντικαταθλιπτική αγωγή, κολχικίνη, κινολόνες, διφωσφονικά, αναστολείς αρωματάσης κ.α.),
- SOS: κακόηθες νευροληπτικό σύνδρομο
- Ινομυαλγία/-κατάθλιψη

Εντοπισμένη Μυαλγία - Αίτια

- Άσκηση
- Τραύμα/μυϊκή θλάση
- Τοπικά σύνδρομα (τενοντίτιδα, θυλακίτιδα, κλπ)
- Επώδυνο μυοπεριτονιακό σύνδρομο (Myofascial pain syndrome)
- Τοπικές λοιμώξεις (π.χ. απόστημα, πυομυοσίτιδα)
- Αντανακλώμενο άλγος

Μυαλγία - Ιστορικό

- Εντοπισμένη ή διάχυτη;
- Έναρξη/εγκατάσταση
- Χαρακτήρες (συνεχής; πρωινή/βραδινή;)
- Μυική αδυναμία ή όχι;
- Συνοδά συμπτώματα
- Άσκηση; Φάρμακα;
- Οικογενειακό ιστορικό μυοπάθειας;

Μυαλγία - Κλινική εξέταση

- Σημεία τοπικής φλεγμονής;
- Μυική ισχύς (5/5)
- Μυική ατροφία;
- Αρθρίτιδα; Δερματικά εξανθήματα;

ΙΑΤΡΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΕΚΠΑ

Εργαστ. - παρακλινικός έλεγχος

- Γενική αίματος, ΤΚΕ, CRP
- CPK, αλδολάση, LDH, AST, μυοσφαιρίνη
- TSH, PTH, 25(OH)VitD3
- ANA, sACE, p-/c-ANCA
- anti-Jo-1, anti-Mi2, anti-SRP, anti-TIF1-γ, anti-MDA5, anti-SAE, anti-NXP2, anti-PL-7, anti-PL-12, anti-HMGCR

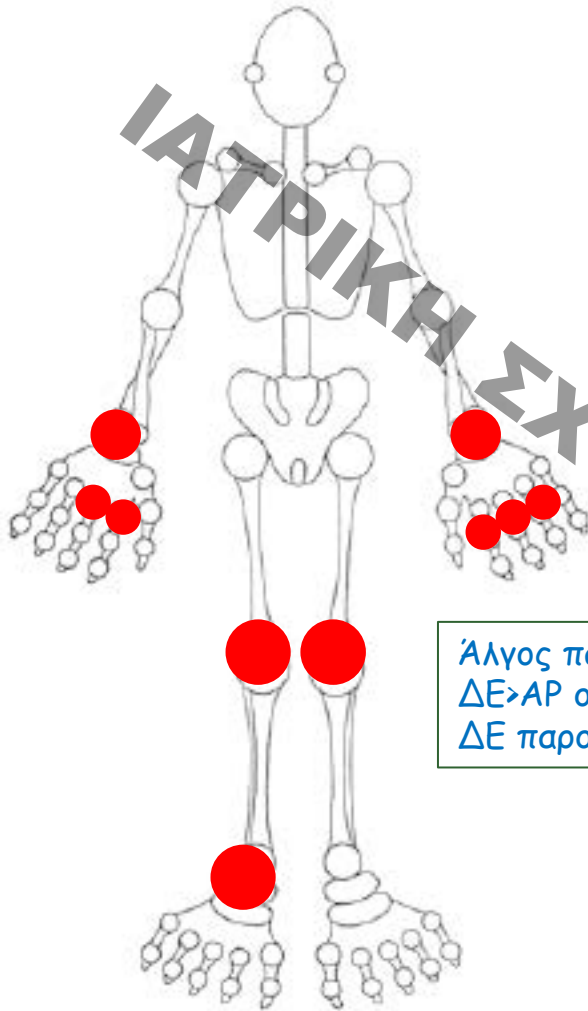
- U/S, MRI
- ΗΜΓ, βιοψία μυός

■ Γυναίκα 44 ετών, BMI=24,3 kg/m², ψυχολόγος. Προσέρχεται για δυσκολία στο να κλείσει "σε γροθιά" τα δάκτυλα αμφότερων των άκρων χειρών, να συγκρατήσει βαριά αντικείμενα και να "σφίξει-ξεβιδώσει".

Δυσκολία κατά την πρωινή έγερση και δυσκολία στη βάρδιση (λόγω άλγους αμφότερων γονάτων και ΔΕ ποδοκνημικής) ειδικά το πρωί, που υποχωρεί σταδιακά με την κίνηση και την έναρξη των δραστηριοτήτων.

Έναρξη: Από 3μήνου (πρώτα στις άκρες χείρες, μετά στα γόνατα), στην αρχή μη θορυβώδης, όμως τις τελευταίες μέρες η πρωινή της δυσκαμψία διαρκεί πάνω από 2 ώρες και δεν υφίσταται τελείως. Όχι άφθες, τριχόπτωση, εξάνθημα.

Άμφω ΠΧΚ,
εγγυς ΦΦ

Άλγος παθητική κίνηση άμφω γονάτων.
ΔΕ>ΑΡ οίδημα γονάτων.
ΔΕ παρουσία υγρού

Πιθανότερη διάγνωση:

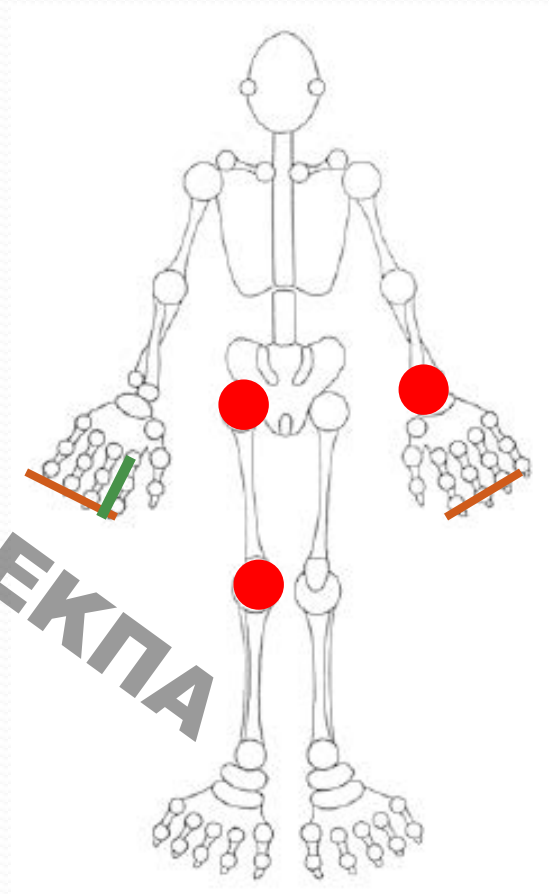
- α. ΟΑ
- β. Ρευματική πολυμυαλγία
- γ. ΡΑ
- δ. ΣΕΛ

■ Άνδρας 35 ετών, δάσκαλος, καπνιστής.

Προέρχεται για άλγος ΔΕ γόνατος, ΔΕ ισχίου, ΑΡ ΠΧΚ & διάχυτη διόγκωση του δείκτη της ΔΕ άκρας χειρός από 4μήνου. Αναφέρει "ίωση" προ 5μερου που βρίσκεται σε αποδρομή.

Σε 3 δάκτυλα αμφοτέρων των άκρων χειρών διαπιστώνονται αλλοιώσεις των ονύχων για τις οποίες ο ασθενής χρησιμοποιεί «άγνωστη» αλοιφή.

ΤΚΕ=45 mm/1η h, RF (-), ANA (-)

➤ Πιθανότερη διάγνωση:

- α. Οροαρνητική ρευματοειδής αρθρίτιδα (ΡΑ)
- β. Ψωριασική αρθρίτιδα (ΡsΑ)
- γ. Εκφυλιστική οστεοαρθροπάθεια (ΟΑ)
- δ. Αντιδραστική αρθρίτιδα (ReA)
- ε. Κανένα από τα παραπάνω

■ Γυναίκα 30 ετών προσέρχεται με αναφερόμενη συμμετρική πολυαρθρίτιδα από 2μήνου στις ΜΚΦ και εγγύς ΜΦ αρθρώσεις δείκτη, μέσου και μικρού δακτύλου άμφω και σε αμφοτέρους τους καρπούς. Πρωινή δυσκαμψία διάρκειας ~30min που βελτιώνεται μέσα στη μέρα.

➤ Ατομικό αναμνηστικό:

- ✓ Επεισόδιο πλευριτικής συλλογής με πυρετό και κακουχία προ 3μήνου

➤ Αντικειμενική εξέταση:

- ✓ ΑΤ: 160/100mmHg
- ✓ 3 ανώδυνες εξελκώσεις στόματος (και την υπερύα)
- ✓ Ερυθηματώδεις πλάκες πίσω από το λοβό του ΔΕ αυτιού

- ✓ Διόγκωση, ευαισθησία στην κίνηση και ελάττωση του εύρους κινήσεων των προσβεβλημένων αρθρώσεων
- ✓ Οίδημα κάτω άκρων με εντύπωμα

➤ Εργαστηριακά ευρήματα:

- ✓ Hct: 30%, Cr: 1.4
- ✓ CRP: 0.3, ΤΚΕ: 25mm/1h
- ✓ Λεύκωμα ούρων 2+, Cr=1.5, +άμεση Coombs
ANA=1/160,
- ✓ Α/α: όχι διαβρώσεις, όχι στένωση μεσαρθρίου, μη παραμορφωτική

➤ Ποια είναι η πιθανότερη διάγνωση;

- a) Ψωριασική Αρθρίτιδα;
- b) Λοίμωξη από ρανοΒ19;
- c) Νόσος Αδαμαντιάδη-Behcet;
- d) Συστηματικός Ερυθηματώδης Λύκος;
- e) Ρευματοειδής Αρθρίτιδα;

